

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., fél évre 6 korona
negyed évre 3 kor.

POLITIKAI NAPILAP
MEGJELENIK NAPONKINT REGGEL, KIVÉVE HÉTFON.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
KLADEK és HAMBURGER könyvnyomdája
Batthyány-utca 5. sz.

Szocializmus a közigazgatásban.

Tisza István miniszterelnök 1901. évi március 9-én tartott beszédében, akkor tehát, a mikor még nem volt a kormánynak és a közigazgatásnak a feje, azt mondta, hogy a közigazgatás helyes vezetése céljából „az embert kell közelebb hozni embertársaihoz; közvetlen személyes érintkezést kell létesíteni.“ Akkor hangoztatott elvét — miként ezt e lapok akkori számának vezető helyén is olvashattuk — most lassanként megvalósítani is igyikszik. A központban a számok fejtése és statisztikai adatok halomra rakása körül érdemeket szerzett hivatalnokok egy részét a miniszter most kiküldi a vidékre „közvetlen személyes érintkezést létesíteni.“

A közigazgatás régi bajainak az csak egyik — valljuk be: csekély jelentőségű részének az orvoslása. Valljuk be azt is, hogy — ha csak több nagyterjedelmű kérdés is nem ragadtatik ki a közigazgatás rozsdásodó gépezetéből — a közigazgatási bajok gyökeresen orvosolhatók nem lesznek.

Magunk is valjuk a miniszterelnöknek a közvetlen érintkezésből fakadó javulásról mondott fenti szavait, mert tudjuk és tapasztaljuk, hogy az jobbakká, bölcsőbbekké s boldogabbakká tesz bennünket. De tudjuk azt is, hogy csak ez teszi eredményessé a közigazgatás szociális munkáját.

Azt hogy a közigazgatásnak van szociális munkaköre, van olyan feladata, a melyet ma még csak a szociáldemokrata párt vall a magáénak — bár nem az övé, — hogy a közigazgatás ezer meg ezer szerveinek áthatva kellene lenni az egyenlőség és testvériség elveitől és hogy ezeket az elveket a gyakorlati a való életben meg is kell valósítani: ez iránt talán senki

sincs kétségben. De azt, hogy ennek a nemesebb, tisztultabb szocializmusnak mely téren, miként és mit kell megmunkálni, megreformálni: ez iránt sem mi polgárok, sem ők, a közigazgatás „napszamosai“ nincsenek tisztában.

Tudjuk azt hogy számos törvényünk és országos hatályú rendelkezésünk van, mely gazdasági és kulturális téren teljesen modern szociális tevékenységet ró a közigazgatás embeire. Kétségtelenül nagy érdeme van ebben a szociáldemokrata szervezetnek, mely — hanyersen is — ezeket a megvalósított elveket régóta hirdeti és a többieknek a megvalósítását még vehemensebben követeli. Csak az eszközei ellen emelnek panaszt, mert az a szervezet rohamlépésben akar reformálni, helyesebben — agyonreformálni mindent, a mi nincs a saját elvei szerint. A tisztultabb szociálistikus elvei szerint pedig ez a szociális tevékenység lassabb tempóban halad, nem gyűlöletet szít a könnyen elégedetlen és elégedetlenségében könnyen lobbanékony szegény emberben, hanem szeretetre, egymást megbecsülésére és munkára tanít és rendelkezésére bocsátja az öusegély felemelő, hatásos eszközeit.

De mit látunk a mi közigazgatásunk ezerkaru szervezetében? Feltaláljuk-e ma még benne azt a jótékony szociális működést, melyen anyagi és még inkább erkölcsi törvény szerint az adózó és nem adózó polgárok érdekében kifejtene kötetessége?

Hatarozott nemmel felelünk erre. A 63 vármegyében van 1594 központi tisztviselő, a 419 járásban ugyanannyi főszolgabíró, 562 szolgabíró, 409 orvos, 180 gyakornok, 541 őrnök, tehát 3704 hivatásos, fizetett közigazgatási organum. A 26 törvényhatósági város és 102 r. t város ugyancsak nagymennyiségű tiszt-

viselő és fizetett közeg felett rendelkezik, melyek számát 1000-re tehetjük. A nagy és kisközségi igazgatás hivatali teendőit 4713 jegyző, 3194 rendszeresített segédjegyző, ugyanennyi ideiglenes minőségű segéderő, 1854 nagyközségi bíró, 10781 kisközségi bíró 30 — 40.000 esküdt és előjárósági tag látja el. És emellett nem s rolom ide az önkormányzati testületek 100 ezrekre menő kisebb-nagyobb jelentőségű egyedeit, kik között a vármegyei és egyéb törvényhatósági igazgatás teendői megoszlanak.

Ha ezekben a szociális tevékenység avagy csak a szociális érzés meg lenne, a panaszok a minimumra redukálnának. De nincs bennünk sem tevékenység, sem érzés, mely csak határos is lenne a szocializmus elveivel, azon elvekkel, melyeket még az is vallhat és vall, a ki nem feltétlen hive Mart, Lassalle, Engels stb. tanainak.

Az „irányadók és vezérlők“ben nincsen szociális érzés, nem található működésükben szociális tevékenységet. Avagy talán nem akarnak szociálistan gondolkozni és cselekedni? — Pedig az újabb idők haladó Szelleme törvényhozási munkáinkban is erős nyomot hagyott; azokban a munkákban, melyek a kis existenciák kulturális, szellemi, erkölcsi, testi és vagyoni érdekeinek megvédésére hozattak; azokban a törvényalkotásokban, melyek végre hajtása épen a közigazgatási közegek hatáskörébe van utálva. De sajnos, hazánkban a közigazgatási tisztviselő még mindig a formai jogot alkalmazza, a keretet és nem a tartalmat nézi; nála is az ember, mint katonáéknál, csak matéria, anyag vagy adóalany. Annak a kis embernek lelki világa, erkölcsi élete sohasem tárul fel előtte, se titokban, se nyíltan. Nem azon mulik, hanem a beamteren, a kinek derogál ilyen „kicsinységekkel“

törödni. Különösen a kisebb beamteren, a szolgabíráktól felfelé; az al- és főispánok ebbeli fogylatékossága nem ad annyi panaszok okot, mint a alsóbb rangu, közigazgatási tisztviselők tartózkodása a néppel való érintkezés terén.

Sokan fognak nekem igazat adni abban, hogy az alsóbb rétegekkel való „közvetlen érintkezés“, melyet a miniszterelnök oly nagyon óhajt és melyet maga is nagy mértékben igaz szeretettel gyakorol, a művelt emberre nézve nem olyan terhes és kellemetlen, hogy egy kis türelemmel, jóakarattal és emberszeretettel bármikor és bárhol gyakorolható ne lenne.

Ha a tisztviselő akar szociális tevékenységet kifejtteni és kell neki akarni, mert hivatását, feladatát képezi, — meg kell barátkoznia a munkás kérges tenyerével, a paraszt sáros czizmájával, a kis embernél szokásos félszeg magatartással, a nehézkés és sokszor faragatlan beszéddel. — Ne csak akkor ismerje meg a nép, ez az istenadta nép a közigazgatási gép működését, a mikor választási célokból voksra van szükség, vagy a mikor állítólagos vagy sajnos igazi visszaélések szelöltetéséről van szó. Sok ezer ember van a vármegyékben, a kik a főszolgabíró legfőbb ismerető jeléül azt tudják, hogy cifra ruhájú hajdut tartó ur-ember, „ur,“ — a kit a paraszt szörnyen respektál..

Ne beamter legyen a közigazgatási organum, hanem szociális érzéssel, magyar nemzeti szociális érzéssel bíró tanácsadó, irányító, népbarát. De a közigazgatás magasabb fórumában is ilyen vezetőkre van szükségünk; vezetőkre, a kik nem a zöld asztal mellől és aktákból ismerik az adózó polgárok lelki, világi és gazdasági életét, hanem a közvetlen érintkezésből.

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatos szer:

tüdőbetegségeknél, légzőszervek hurutos bajainál, ugymint idült bronchitis, szamarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánltatik.

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakon 4. — kor-ért kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg alattl ezéggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel (Svájcz.)

Nem vagyok barátja a tömjénezésnek, ne is vegye senki végszavaimat annak, annál kevésbé, mert ismerjük a füstnek gyorsan szálló természetét; én pedig ezt a pár megjegyzést leszögezni akarnám.

Szabadka új főispánja, Bezeredy István nem közigazgatási szakember; — ezt vetik szemere sokan már ma, mikor díszes állását alig foglalta el. Hát dicsérjük a miatt előre is! Nem közigazgatási szakember kellett nekünk azon a polcon, melyre a király bizalma ülteti a főispánokat; ember, vér a mi vértünk, — ember, a ki közöttünk élt, a ki örömeinket, bánatunkat és fájdalomunkat megérezni és megérteni tudja; ember kell nekünk, a ki minél kevesebb aktát, de a szegény embernek minél többügyes-bajos dolgát intézze el; ember, a ki ismerte a társadalom hiányait, társadalmat tudjon vezetni és irányítani, vagy ha társadalom nincs, tudjon olyant alkotni, abba lelket, érzést, érzést, szociális érzést, magyar nemzeti szociális érzést önteni.

Örülünk hát, ha Bezeredy István nem közigazgatási szakember, hogy nincs körülötte a hivatalszobának nyugós levegője és örülünk, hogy a „közvetlen érintkezés“-ből fakadó friss légáramlat kíséri őt díszes hivatalába és reméljük, hogy tisztviselői a sok jó közül leginkább azt a legszebb vonását fogják elsajátítani, hogy sűrűn és közvetlenül érintkezett a néppel. Nem hisszük, hogy a díszes állás kitörülje belőle a szociális érzést, melyre a közigazgatásban még nagyobb szükség van, mint az életben.

Füredi Jákó.

A szabadkai új párt.

Holnap, vasárnap alakulódzik, (bocsánat az új szóért, de az új párt alakulásával nagyon összehangzatos) az új községi demokrata párt.

Hát az alakulók mind igaz szabadelvűeknek vallják magukat. Végtére is a szabadelvűség megfér a demokracizmussal. Ez ellen kifogása senkinek sem lehet.

Hanem van itt más baj, amit az alakulók nem igen akarnak észrevenni. És ez az, hogy ott a szabadelvűek azokat, a kik eddig szabadelvűeknek vallották magukat, most megtévesztik, s hamis jelszavakkal eltéríteni iparkodnak a szabadelvűségtől.

Szakadást akarnak előidézni a törvényhatósági bizottságban, mely szabadelvűen kormányoz és szakadást szeretnének előidézni a szabadelvűpártban is, hogy a zavarosban annál könnyebben halászhassanak. Elhibázták a dolgot. Máshova akartak ütni, mint a hova néztek és mégis odatalálnak ütni. Pedig ez baj lesz ám. A szabadelvű pártban ezt észreveszik és bizony könnyen parizozni fogják a szabadelvűpártnak szánt csapást.

Ezt is meggondolhatnák azok, akik holnap elmennek alakulódzni. A szabadelvűséget megbolygatni ne segítse senki, aki a szabadelvűségnek igaz, őszinte barátja. Hadd bolygassák Mamusich Lázár, Pertich Mihály, Matievics István és Pleszkovics Lukács. A megbolygatás dicsőségére ne óhajtozzék senki, aki az egyedüli igaz haladásnak őszinte, komoly barátja akar lenni.

BAJAI HIREK.

(Saját tudósítónktól.)

Baja, okt. 15.

Az új főispán installációja.

Régi tradíciója a bajai közönségnek, hogy fényesen, impozánsan fogadja a szabadelvű kormány képviselőjét beiktatása alkalmából. Kétszeres lelkesedéssel teszi ezt ezuttal, midőn Bezeredy István rezsímjével egy a város jövőjének kiépítésére messze kiható új éra hajnalát látja fölvirradni.

Baja városának »vérbeli« szabadelvű népe, mely negyedszázad óta egyetlen egyszer tántorodott csak el becsülettel vallott szabadelvű hitvallásától, buzgón és sűrű sorokban sorakozik ismét a város kulturális és gazdasági, kereskedelmi és ipari jövőjére egyedül üdvözítő szabadelvű kormánypárt lobogója alá és hódolattal várja az előkelő mivoltában is fölülte népszerű főispánt.

A f. hó 31-én végbemenő installációra nagyban folynak már az előkészületek.

A városi tanács legközelebb ülést tart, melyen a még e hó folyamán megtartandó közgyűlés napirendjére kitézik Schmausz Endre bucsu-átiratát, jegyzőkönyvbe iktatják a távozott főispán érdemeit és elhatározzák a beiktatás részleteit.

F. hó 31-én reggel bandérium fogadja az új főispánt, kinek vonata zeneszó és üdvölvések hangjainál robog be majd a bajai pályaudvarba.

Itt dr. Hegedűs Aladár polgármester üdvözlö Bezeredy főispánt, kinek válasza után a diadalivekkel fölékesített főbb utcákon át a városi székház elé vonul a menet.

Ezután a beiktató diszközgyűlés veszi kezdetét, melynek legünnepélyesebb aktsa, az új főispán föl-eketése után Bezeredy István elmondja városszerte igazán feszült érdeklődéssel várt programját.

Előre biztosíthatjuk városunknak jövője kiépítéséért méltán aggódó közönségét, hogy ez a program olyan lesz, mely kiragadni van hivatva bennünket és évtizedes érdekeinket a stagnáció kárhuzatos tepedéséből és a »Baja érdekeiért való munka« jelszava alatt meginduló főispáni rezsím derék tervei fölvirágzását jelentik majdan a bajai iparnak, a kereskedelemnek, a nép minden anyagi és kulturális óhajainak.

Meghallgatásra fognak találni érdekeink a szabadelvű kormánynál, mely egyedül és kizárólag van abban a helyzetben, hogy Baja város jövő fejlődését biztosítsa, igényeit valóra váltsa.

Sarkalatos politikai axioma, hogy az ellenzék csak az »ellenőrzés«-re van predesztinálva, annak résen kell lennie egy nemzetiségek lakta államban, hogy csorba ne essék a nemzetiségi ügyön, de éppen ezen ellenőrző missziója volt kerékkötője mindenha az ellenzék tetterejének és munkaképességének.

Ezer példa mutatja, hogy Magyarországon csak az olyan városnak van jövője, mely a szabadelvű és hazafias kormány égíse alatt szegődik a munka zsoldjába és hogy ez az idő Bajára is elkövetkezett, lelkesedést kelt méltán mindenütt.

Spitzer Zoltán.

— Vojnits István báró orsz. képviselő, az orsz. os szabadelvűpárt alelnöke, csütörtökön és pénteken Baján időzött, mely alkalommal számosan keresték föl a népsze ü főurat a bajai szabadelvűpárt előkelőségei közül.

— A bajai szabadelvű párt nevében Ertl József alelnök és dr. Lemberger Ármin pártjegyző meglehangú üdvözlő átiratot intéztek Bezeredy István főispánhoz kinevezetése alkalmából.

— Elhunyt bajai nagykereskedő. Krausz Pál, köztisztviselőként álló bajai vaskereskedő tegnap reggel hosszas szenvedés után, 60 éves korában elhunyt. Tagja volt Baja város törvényhatósági bizottságának és egyenes jelleme népszerűségnek örvendett városszerte. Holnap, vasárnap délelőtt temetik.

— Népkönyvnyitás. A bajai jótékonycélu leányegylet ma, vasárnap délelőtt 11 órakor nyitja meg szegénysorsú iskolás gyermekeket tápláló népkönyvháját a szokásos ünnepélyességek keretében. Ünnepele után Baja város urai leányai találják föl nyomban az iskolás gyermekeknek az idej el-ő izes ebédet, mely ezen humánus egylet jóvoltából már az idej télen ki se fogy többé.

A bucsu.

Schmausz Endre főispántól ma ismét sokan bucsuztak. Egyletek, magánosok egész nap megtöltötték Schmausz Endre lakását.

Ma bucsuztak el tőle az ág. ev. egyházközség Korossy Emil vezetése mellett, az izralita hitközség Klein Adolf dr., hitközségi elnökkel az élükön, a vörös kereszt és fehér kereszt egyletek, amelyeknek nevében Szigeti József titkár mondta el a bucsuszavakat, a szabadkai első nőegylet tagjai özv. Hidegh Árpádné vezetése mellett, az izraelita nőegylet tagjait Taussig Vilmosné vezette bucsuzásra, a ág. ev. nőegylet Czéner Andorné vezetésével, a szeretetről címzet nőegylet, a kereskedelmi egylet Krcsmayer elnök vezetésével. Délután 3 órakor a honvédtisztikart vezette Brabec alezredes bucsuzásra.

Az iparosok bucsuja.

A szabadkai ipartestület tekintélyes számu küldöttsége szintén ma délben tisztelgett Schmausz Endre főispánnál. — A küldöttség szónoka dr. Reisner Lajos iparhatósági biztos a következő beszéddel bucsuzott az iparosok között közszeretet s tisztelgetnek örvendő főispántól:

Méltóságos Uram!

Főispáni székébe történt ünnepélyes beiktatása alkalmával a szabadkai ipartestület tisztelgő küldöttsége élén arra kértem Méltóságodat, hogy mint a végrehajtó hatalomnak nagy tudásáról, fáradszónak munkásságáról meggyeserte közvetlenül ismert és nagybecsült dignitarius, az ipartörvény kötelező erejéből létesített, de a közigazgatási tevékenység és érvényesülés terén szűk autonom határok közé szorított testületünket az iparélet közigazgatása, az iparérdekek előmozdítása, az iparos osztály társadalmi és culturalis térfoglalása körüli köztevékenységében, tudásával, hatalmas befolyásával, ismert erélyével támogatni kegyeskedjék.

Jól esett akkor ezen testületnek a kegyes fogadtatás és büszkévé tett az valamennyiünket és amint akkor Méltóságod ígéretei melyek érvényesülhetésünk jobb jövőjét engedték sejtetni lelkesedéssel, önbizalommal töltött el s annak nyomán felbuzdultunk, ép úgy most hálás érzelmek töltönek el, hogy Méltóságod kegyes ígéreteit beváltotta, misszióját míg városunk kormányzása élén állott mind e napig az egész vonalon, s testületünkkel szemben is hiven, a kötelesség teljesítést messze, túl haladó mérvben betöltötte.

Mi azonban a bucsuzás jelen alkalmát nemcsak a kötelesség teljesítés elismerésére kívánjuk felhasználni.

Méltóságodban mint legfőbb hatóságunknak helybeli képviselőjében nemcsak a rideg törvénynek jóakaratu munkás, önzetlen ellenőrzőjét tanultuk megismerni és nagybecsülni, de itt működésének egész ideje alatt éreztük a leereszkedő ügyarát szeretetének melegét, kiértelt Méltóságod kisebb és nagyobb fontosságú érdekeink támogatása minden phazisában a nemes felbuzdulás

Bácsmegye legnagyobb női felöltő raktára!

Dús választék:

Kalap, cipő és fehéreneműekben. Óriási választék nyakkendőben.

Botok, keztyűk, harisnyák és téli alsó ruhákban

LEGOLCSÓBB ÁRAK MELLETT.

Női és leány felöltőkben, gallérok, raglánok és Hawlockokban.

Gyermek- és leánygallérok és ruhácskák. Szörme Boak legujabb

divat szerint, Blousok, kosztümekek és aljak

Eisler Izsó divatruházában Szabadkán, Főter.

a hazafiui, a közérdek előbbre vitele iránt való őszinte lelkesedés, — mely nem követel politikai viszonzószolgálatokat.

Ezzel a főispán nem tartozott, ezt a bezzatáskor üdvözölt főispán nem ígerte, de ígéret nélkül is teljesítette, az a főispán, aki ma a város minden önzetlenül gondolkodó fiától jogosan azzal bucsuztat.

Exegi monumentum aere perennius! Mi eltérően a többi tisztelgőtől, mi nem bucsuzni jöttünk: Méltóságodhoz, mi »Isten hozzádot« a viszontlátásig mondunk.

Az ipartestületek az érvényesülésnek annyira kezdet kezdetén állanak az országban, a helyi iparfejlesztés nagy épülete még annyira távol áll a betetőzéstől, hogy azok sikeres keresztülvitele nem nélkülözheti Méltóságod tudását, lelkesültségét, hazafiui buzgalmát, önzetlen emberszeretetét, fáradtságot nem ismerő munkabírást. — Az ipartörvénynek munkába vett revíziója, az elodázhatlan követelményként a kapukat döngető sztrájk és kartell törvény, a Szabadkán a jövő évben megtartandó országos iparos kongresszus feladatai, a megyei mezőgazdasági és iparkiallítás oly feladatok, a melyek a nyugalomból a köznek küzdő porondjára vezérnek hívják Méltóságodat, s mi hisszük, hogy Méltóságod ki, ezen küzdelmek harcainak vezéreül praedestinálva van meghívásunkat, kérésünket visszautasítani nem fogja.

A királyi kiérdemelt elismeréshez őszinte szívvel szerencsét kívánunk. Kérjük Méltóságodat, hogy ha itt működése ideje alatt előfordult is az, hogy nem jártunk egészen párhuzamosan Méltóságod intencióival, annak expiálására szolgáljon az, hogy a politikai harctér borító chlumi ködében megesik az, hogy az egymás támogatására hivatott csapatok nem akarva is ártanak egymásnak.

Kérjük Méltóságodat tartson meg bennünket továbbra is jó indulatában s mind e mai napig sikert biztosított támogatásában.

Szeretettel, ragaszkodással, teljes nagyrabecsülésünkkel üdvözöljük Méltóságodat — a viszontlátásig!

A főispán könnyezve köszönte meg az üdvözlést s az iparosoknak iránta megnyilatkozott szeretetét kijelentette, hogy a mit tett az iparosok érdekében, azt ezen fontos szerepet betöltő osztály iránti szeretetből s nem politikából tette. Közgazdasági, ipari, kulturális és társadalmi térfoglalására buzdítva az iparosokat szinte felmagasztosulva s jóslatszerűen mutatott rá azon fontos pozícióra, amelyet a szabadkai iparoság betölthet s betöltenie kel. a közel jövőben, amikor a bajai és gombosi hidak által Szabadka kioldási pontja lesz az ipari érvényesülésnek, nemcsak nyugat, hanem a tenger felé, úgy Boszniába és Balkánra.

Ha tevékenységének eddig sikere volt, azt annak tudja be — ugymond hogy az ő emberszeretete mellett ott állott a főispán. Szívesen és szeretettel ajánlotta fel munkásságát, közreműködését minden esetben, ha hozzáfordulnak. — A bucsuzás a mielőbbi viszontlátás reményében, valóban bensős, szeretetteljes volt.

Apponyi Albert gróf ünneplése.

A Magyar Nemzeti Szövetség ma délelőtt tizedfél órakor üdvözölte Apponyi Albert grófot amerikai diadalutja alkalmából. Az ünneplés a képviselőház fogadótermében történt, a hová Apponyi Albert gróf néhány perccel tizedfél óra után lépett be. A nemzeti párt küldöttsége *Bujanovics* Sándor udvari tanácsos, volt képviselővel az élén, harsány éljenzéssel fogadta a grófot. *Bujanovics* Sándor ezután szép beszédben ecsejtette Apponyi gróf amerikai sikereit, a melyekért az egész nemzet hála-jára számíthat. Apponyi Albert gróf nyomban válaszolt és megköszönte szívesen az ovációt. Azok az eredmények, melyeket a magyar csoport Amerikában elért, felélesztették azokat az eszméket, a melyeket Kossuth Lajos Amerikában keltett, de fokozta is a magyarok iránt ott megnyilvánuló rokonszenvet is. Megemlékezett arról is, hogy örömmel tapasztalta, hogy Amerikában élő hazánkiai nem vetkőztek ki magyar mivoltukból. Bárha a mi nemzetiségeink itthon oly buzgósággal, lelkesedéssel énekelnek a magyar Himnuszt, a mint ezt amerikai honfitársaink tették. Még egyszer megköszönte az ünneplést.

A nemzeti szövetség ezután kijelentette, hogy nem ejtette el az Amerikában járt magyar képviselők nagyobb keretben való ünneplését és fölkérte Apponyi grófot a megjelenésre.

Tisztelgés az új főispánál.

A bucsu véget ér, megkezdődik a tisztelgés is. Bezeredy Istvánnál holnap, vasárnap jelennek meg az első tisztelgők.

A szabadkai gazdakör log tisztelgési, *Regényi* Lajos elnök vezetése mellett, hogy biztosítsák a főispánt, hogy amennyire magas hivatásának teljesítésében szükség van a társadalom támogatására, ezt a gazdakör, mint társadalmi kör, a maga részéről a legőszintebben ajánlja föl.

Az első tisztelgést követni fogja a tisztelgések hosszú sora, melynek folyamán a megismerés kölcsönösen erősíti a közjóért foganatosítandó munkára.

A szabadkai üzletvezetőség.

Megírtuk tegnap, hogy *Biró* Károly dr. polgármester vezetésével küldöttség adta át a miniszteriumnak azt a memorandumot, melyben Szabadkára üzletvezetőséget kérnek. A memorandumot, melyet *Biró* Károly dr. irt, nagy fontossága miatt is itt közöljük:

Kegyelmes Urunk!

Szabadka sz. kir. város közönségének rég idő óta képezi hő óhaját, hogy a m. kir. államvasutak egyik üzletvezetősége Szabadkán helyeztessék el.

Ezen vágyat ébren tartja bennünk egyrészt annak tudata, hogy városunkat földrajzi fekvése, népessége és nagysága, valamint az a körülmény, hogy oly nagy vasuti gócpontot képez, a melyhez Budapesten kívül más vasuti állomás alig hasonlítható — mintegy természetszerűleg praedestiniálják arra, hogy egy vasuti üzletvezetőségek legyen székhelye, de ébren tartja e vágyat, másrészt a visszaemlékezés arra az időre, a mikor a Szegedre áthelyezett üzletvezetőség az ő 200 hivatalnokával s csaknem ugyanennyi intelligens családdal e város kulturális és gazdasági fejlődésére ép úgy, mint társadalmi életére áldásos hatását gyakorolta.

Szeged nagy katasztrófája szükségessé tette, hogy a magyar kormány minden eszközzel elősegítse a romokban heverő város felépítését. Ennek eredménye volt, hogy számos más állami intézmény és központi hivattal együtt, bár az államvasutak világos anyagi károsodásával, a Szabadkán elhelyezve volt üzletvezetőség is Szegedre tételezt át.

A kormány ezen intézkedése fájó dással töltötte el lelkünket s fájó dalmunkat csak az tudta némileg enyhíteni, hogy az így szenvedett nagy erkölcsi és anyagi veszteséget oda irtuk a haza oltárára hozott egyéb áldozatainkhoz.

E város közönsége szorgalmazta ugyan egy üzletvezetőségek Szabadkára leendő helyezését, de mindeddig sikertelenül. Türelemmel vártunk, mert megvoltunk győződve arról, hogy el kell érkezni egy időnek, a mikor a gazdasági élet természetes fejlődése ellenállhatatlan kényszerrel fogja követelni ez irányú kérelmünk teljesítését.

És ez az idő elérkezett! Nagyméltóságodnak a képviselőház pénzügyi bizottságában tett azon kijelentése, hogy a m. kir. államvasutak üzletvezetőségeit szaporítani óhajtja, mert ezt szükségesnek tartja — egy már régóta érzett közszükségletnek felismerését jelenti arról a helyről, a honnan ez egyedül nyerhet kielégítést.

Mert mi sem természetesebb, mint, hogy a vasuti hálózat rohamos és folytonos fejlődése megköveteli az intéző hivatalok szaporítását, a forgalom lebonyolításának helyes keresztülvitele pedig nagyon is kívánatos a teszi az intéző közegek közvetlen érintkezését és rendelkezését.

Ez az oka annak, hogy Nagyméltóságod azon terve, hogy a vasuti üzletvezetőségek számát szaporítani szándékozik, általános helyesléssel találkozott.

A magyar kormány ezen szándéka Szabadka sz. kir. város közönségének is tudomására jutván — elérkezettnek találta az időt, hogy rég táplált óhajának teljesítését kérje. Ezen közóhajnak adott kifejezést a város törvényhatósági bizottsága, a midőn f. 1904. évi június 23-án tartott közgyűlésén egyhangulag elhatározta, hogy e tárgyban feliratot intéz a magas kormányhoz s ezen közóhajnak élő képviselője leendő tolmácsolása végett küldöttségileg járul Nagyméltóságod elé.

Nagyméltóságú Miniszterelnök ur!

A midőn a budapest—zimonyi vasut kiépítése után városunkban üzletvezetőséget helyeztett el, maga is elismerte és dokumentálta, hogy ez a város egy vasuti üzletvezetőségek természetes székhelye.

Pedig mi volt Szabadka vasuti forgalma akkor!

Hól volt még akkor Bács-Bodrogh vármegyének azóta mintegy 400 kilométerrel kiépített vasuti hálózata, a mely hálózat részint közvetlenül, részint közvetve Szabadkában bírja természetes központját. Ezen változás eredményezte, hogy a szabadkai vasuti állomáson naponként 80 vonat fut keresztül nem kevesebb, mint 812 szállító kocsival.

S ha figyelembe vesszük, hogy a bajai vasuti összekötő hid megépítése csak rövid idő kérdése s ha tudjuk azt, hogy ezen összekötő hid által a tengeri forgalom részére megnyílik az egész magyar alföld, mert közvetlen összeköttetésbe jut Fiumével az egész Tiszán túli vidék s Bács-Bodrogh vármegye is — egy oly perspektiva tárul elénk, a melyen át tekintve az eddig is nagy fontosságú és nagy forgalmu vasuti központból egy világforgalmi központ válik, ahol északot a déllel, keletet a nyugattal összekötő világvonalak keresztezik egymást. És Szabadkának, mint forgalmi központnak jelentősége csak emelkedik, ha figyelembe vesszük, hogy a természettől megáldott délvideknek, a nagy magyar alföldnek képei központját, a mi pedig nemcsak vasutpolitikai, hanem hadászati szempontból is rendkívüli fontossággal bír.

De nincs is szempont, a melyből bírálva a kérdést, ne arra a konkluziorra jutnánk, hogy az ujonnan felállítandó üzletvezetőségek egyike Szabadkán helyezendő el.

Kegyelmes Urunk!

Nagyon jól tudjuk azt, hogy akkor, a midőn egy nemzet gazdasági és katonai szempontból is kiváló fontossággal bíró országos intézmény helyes igazgatásának kérdéséről van szó — a particularis érdekeknek háttérbe kell szorulniok s ép ezen felfogásból kiindulva nem is emelnénk fel kérő szavunkat, ha nem lennénk meggyőződve arról, hogy kérelmünk teljesítése teljes összhangban van a magy. kir. államvasutak vitális érdekével, — de összhangban van az ország közgazdasági és katonai jól felfogott érdekeivel is, — s mert erről meg vagyunk győződve, erős a hitünk és reményünk, hogy rég táplált óhajunk ezuttal teljesebbé is fog menni. E hitünkben megerősít bennünket még az a meggyőződés is, hogy e város sokszorosan rászolgált arra, hogy az állam részéről jóakaró támogatásban részesüljön legalább akkor, a mikor az állam és város érdeke oly nyilvánvalóan találkozik, mint ennél a kérdésnél.

A magyar nemzeti állam kiépítésének felismert leghatalmasabb és legbiztosabb eszközeit képezik az erőteljes és virágzó vidéki központok. Ezért az állam-kormány elsőrendű feladatát kell, hogy képezze a vidéki városok fejlesztése és megerősítése oly célból, hogy azok az illető vidékek szellemi és gazdasági központjaivá váljanak.

Szabadkát, az alföld ezen hatalmas metropolisát, az országnak területre az első, népességre nézve harmadik városát a vidéki városok között elsőrendű jelentőségre emeli annak geográfiai fekvése; ezen jelentőségénél fogva állam szempontból is szükséges, hogy az állam-kormány kiváló gondoskodásának tárgyát képezze.

E város, bár erejének megfeszítésével — rendkívüli anyagi áldozatok árán — eddig a maga erejéből fejlődött oda, a hol jelenleg van, mert bizonyos az, hogy meglevő intézményeit vagy maga létesítette s azok fenntartásáról maga gondoskodik,

vagy pedig azok létesítéséhez tetemes anyagi áldozatokkal járult.

Nem szándékunk részletesen felsorolni azon összegek mennyiségét, a melyekkel e város egy-egy állami intézmény létesítéséhez hozzájárult s a mely áldozatok hozzávetőleges számításával is meghaladják az 1 és fél millió koronát. mely nagy összegből csupán a budapest—zimonyi és a bajai államvasutakhoz való készpénz és területekbeli hozzájárulás 900,000 koronánál többre rug; de igen is rá akarunk mutatni arra, hogy e város hazafias közönsége semmiféle anyagi áldozattól nem riad vissza ott, a hol a város emelése s fejlődésének előmozdításáról van szó, Ennek igazolására felemlítjük például azt a tényt, hogy e város közönsége csak népnevelési és kulturális célokra évenként több mint 350,000 koronát áldoz. A midőn tehát e város minden lehetőt megtesz, a mit önerejéből megtenni képes — azt hisszük, a magas kormány sem fogja megvonni jóakaró támogatását, mert hisz támogatásával csak újabb impulzust ad arra, hogy teljes erővel munkáljunk tovább is városunk jövő boldogulásának s hazánk nagyságának előmozdításán.

Bármily készséggel hozza is azonban meg városunk a legmesszebbmenő anyagi áldozatokat azért, hogy hivatását minél tökéletesebben betölthesse — kultur-misszióját véleményünk szerint mindaddig be nem töltheti, a míg a lakosság nagy számával arányban álló s ez idő szerint nagyban nélkülözött intelligens osztályal nem rendelkezik. Ez az tehát, a mire e városnak szüksége van.

A midőn tehát mi a város gazdasági érdekei előmozdítása céljából egy vasuti üzletvezetőségnek Szabadkára leendő helyezését kérjük, ugyanekkor egy magasabb cél is lebeg szemünk előtt, t. i. Szabadkát megerősíteni úgy, hogy az idők viharai közepette is Délmagyarországon emporiális nagy hivatását biztos tudja betölteni, a mi pedig nem egyedül a város, hanem határozottan az állam érdeke is.

Nagyméltóságú Ministerelnök Úr! Felsoroltuk azokat az okokat, a melyek csaknem ellenállhatlan kényszerűséggel megkövetelik, hogy a felállítani szándékolt vasuti üzletvezetőségek egyike Szabadkára helyeztessék.

Mi teljes bizalommal fordulunk Nagyméltóságodhoz s arra kérjük, hogy ezen okokat méltányolva, kérésünket meghallgatni s oda hatni kegyeskedjék, hogy a felállítandó vasuti üzletvezetőségek egyike Szabadkára helyeztessék el.

Szabadkán, 1904. július hó.
Szabadka szab. kir. város közönsége

nevében:
mély tisztelettel
Dr. Biró Károly,
polgármester.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Saját tudósítónktól. —
Budapest, 1904. okt. 15-én

Az a hír, hogy a kormányelnök a házszabályok revíziója dolgában a házbizottság kiküldésének indítványozásától eláll és módosítás mértékének megállapítását pártközi konferenciára hozni hajlandó, reggelre semmivé foszlott. Maga Tisza István gróf miniszterelnök cáfolta meg már tegnap este a leghatározottabban és

igy ma bizony megint csöndre hajlik a folyosó, a melynek baloldalán Apponyi Albert gróf, Kossuth Ferencel hosszabban diskurált. Távolabb Rakovszky István kedélyeskedik a kormánypárttal.

— No, mit csináltok revizionisták?

— Revizionisták, igen — felelte Rosenberg Gyula de nem egyházpolitikai revizionisták.

És így folyik tovább a kedélyeskedés, miglen megszólal a villamoscsengetyű, mire a honatyák a terembe tódulnak. A karzat igen élénk, mert hát Apponyi Albert gróf beszédét várják mára és Tisza István gróf kormányelnök viszonválasztát.

Elnök Felitsch Artur báró.

Tisza István gróf egy számszéki jelentést terjeszt be az 1904. évi második évnegyedéről.

Belicska Béni előadó beterjeszti az igazoló bizottság jelentését Herczeg Ferenc mondátumáról.

A Ház a képviselőt végleg igazolta.

Apponyi Albert gróf az első szónok, a ki közgazdasági és politikai vonatkozásaiban akarja bírálni a javaslatot. Közjogi részében bottlások vannak, közgazdasági sulya a szerződésnek pedig a borvámra alapul. A borvám visszaesést jelent. 1904-re 20 arany forintban volt megállapítva az olasz bor vámjá, most pedig október 15-ikétől az év végéig aranyban 6 frt 50 kr. ellenében eresztjük be az olasz bort házasítási célok címén. Ez határozott visszaesés.

De kifogásolnia kell a szerződésnek rendelkezésekkel való életbe léptetését is, mert hisz volt volna idő, hogy a szerződést rendes uton tető alá hozzuk. A kormányelnök valóságos politikai sangene.

Rosenberg előadó beszédét idézi az 1899. évi XXX. t. cikkről. Rosenberg most előadója ennek a javaslatnak. Akkor azt mondta, hogy a míg autonom vámtarifánk nincs, addig a külfölddel még csak tárgyalásokba sem bocsátkozhatunk. Most pedig autonom vámtarifa híján már magát a szerződést ajánlja elfogadásra.

A nemzet most azt láthatja, hogy a kormány önkényesen magyarozza a törvényt. Hisz annyit maga a kormány is beismer, hogy formailag történt sérelem. Az 1899. évi XXX. törvényből a garanciákat elpárologtatta a kormány és az egész akcióálarcából felénk néz az Ausztriával mindenáron való vámközösség megkötése (Taps a tuloldalán.) Amennyiben az alkotás megrongálása folyamatban van, nem fogadja el a javaslatot és Kossuth határozati javaslatához járul. (Percekig tartó éljenzés az egész ellenzéken)

Tisza István gróf kormányelnök emelkedett fel szólásra. Most még nem akart beszélni, de válaszolnia kell Apponyi gróf egynémely közjogi vonatkozására. (Zajongás a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Olay Lajost megint, hogy csöndesen viselkedjék.

Tisza István gróf folytatja, hogy ha már idő előtt felszólalt, reflektálni akar a beszéd közjogi részére is. Amit Apponyi a borvámról mondott, az tévedésből eshetett csak. A borvámklauzula elejtéséről már tavaly tisztában volt mindenki, de arról is, hogy ezzel szemben az olaszok ellenértéket követelnek majd. De a végleges szerződés tervezetében ki van már mondva, hogy

borvámkedvezményről szó ne legyen. Az olaszok is elmondhatják, de mi is, hogy mindenki megtette kötelességét a maga érdekében és így jött azlán létre a megállapodás. A helyzet az, hogy míg előbb másfélmillió olasz bor fért el a közös vámtérületen, két-három év múlva szőlőink annyira regenerálódnak, hogy a belső szükségletet fedezni képesek lesznek. Közben pedig a közös vámtérület fölszivhatja azt a mennyiségű olasz bort, amelyet addig behoznak. A kérdés az is, hogy azokat a közjogi atrocitások, amelyeket Apponyi említett, olyan súlyosak e, hogy egy fontos gazdasági megállapodást érettük megdöntsünk.

Ami a kérdés közjogi részét illeti, Apponyi rosszul ítéli meg a helyzetet. Könnyű volt Apponyinak abnormálisan gyorsnak tartani a parlamenti tárgyalást, — de a gyors tárgyalások csak augusztus közepén értek véget, s a kormánynek kérdéseire, hogy tárgyalja e a kormány az olasz kereskedelmi szerződést, az ellenzék részéről mindig gunyosan elutasító választ kapott. Gondolt a Ház tagjainak kényelmére is, mert a Ház tizenkét hónapon át folyton tárgyalna, kiüzné magából az oly tagokat, a kiknek otthon a saját gazdaságukban is van dolguk. (Zaj a baloldalon.) Az 1899. évi XXX. törvény ügyében az az álláspontja, hogy ha ez a törvény a pártok meg egyezésével jött is létre, abból még nem következik, hogy a törvény csak a pártok megegyezésével jöhet létre. Végleges olasz kereskedelmi szerződés nincs megkötve. Csak szövege van megállapítva. Különben Ausztriával szemben is a mi pozíciónkat erősíti, hogy a kormány a kész vámtarifa alapján tárgyal a külfölddel és nem ama tarifa alapján, melyet az osztrák parlament bizottsága már módosított. Az a tény, hogy a tarifa alapján tárgyalunk olaszországgal mar argumentum arra, hogy az osztrák parlament is elfogadja a javaslatot. A legszebb pózzal sem az ország érdekeit szolgálni nem lehet és nem szabad a következetesség latszátáért az ország érdekeit földáldozni. Elfogadásra ajánlja a javaslatot. (Éljenzés jobbról.)

Olay Lajos házszabályokhoz beszél.

Apponyi Albert személyes kérdésben tiltakozik, mintha nem teljesítené képviselői kötelességét.

Szünet következett, utánna Ernszt Sándor beszél a javaslat ellen.

Ernszt Sándor hirtelen rosszul lett. Párthivei körülvették a miniszterek is hozzá siettek, Ernszt nem folytathatta beszédét és így Endrey Gyula beszélt a javaslat ellen.

Ezután a hétfői ülés napirendjét állapították meg. A provizórium tárgyalását folytatják.

Végül Gabányi interpellálta a honvédelmi minisztert, hogy az aggharcosok menházába többet vegyenek föl. Az ülés két órákor ért véget.

ZENTAI HIREK.

— Saját tudósítónktól. —

Zenta, okt. 15.

— A zentai Önkéntes Tüzoltó Testület parancsnoksága és választmánya pénteken este 1/2 6 órákor ülést tartott melyben az utalványozásokon kívül a felsőhegyi tüzoltó fiókegyesület azon kérelme tárgyalatott, hogy őket ruházattal lássa el az anyaegyesülete, a kérelem elutasított azon indokból, hogy a fiók egyesület még nem tett meg semmit

arra, hogy magának külön pénztár alapítása által az anyaegyesületen könnyítsen, utasittatik hogy mulatságok adása által magának külön pénztárt alakítson. Elhatározta továbbá a testület, hogy karácsony másnapján pénztárának gyarapítására szini előadással egybekötött táncvigalmat rendez.

— A magyar országos tüzoltó szövetség segélypénztára nevében Brenc Szilárd titkár értesítette a tüzoltó testületet, hogy a téglagyár tüze alkalmával szerencsétlenül járt Pitof Antalnak 12 kor., Eregus Illésnek 26 kor., utalványozott a Nagymélt. magy. kir. Belügyminister ur, mely a zentai m. kir. adóhivatalnál felvehető. Az átirat tisztelettel tudomásul vétetett és pénztáros megbízott az összeg felvétele és fentnevezettek részére való kézbevitésével. Az ülés este 1/2 8 órákor véget ért.

— A zentai tekéző egyesület. ma 15-én a magyar királyi szálloda éttermében záró bankettet rendez. A bankett lefolyásáról jövő számunkban megemlékezünk.

— Betörés. Buchwald József házába az éjjel ismeretlen egyén a kerítésen átmászott s az áruraktár pincéjét kezdte fessegetni. Az ott alvó segéd azonban észrevette s 3-szor reá lőtt, mire az illető a szomszédház kerítésén visszamenekült, de a szomszéd is a lövés zajára felébredt s a hivatlan látogatóra rá lőtt de a lövések nem találtak s a tolvaj elmenekült.

— Hamis 20 filléres. Jäger Gyula uri szabó 1 drb. ólóm 20 fillérest vitt be a kapitányságra és kérte a nyomozás megejtését.

Ipari munkás telep Szabadkán.

— A hatóság a nyomor ellen. —

A hétfői közgyűlésen olyan indítványval lép a tanács a törvényhatósági bizottság elé, mely minden dicséretnél világosabban dokumentálja azt a mélyreható gondoskodást, amelylyel a jelenlegi hatóság a város közönségének érdekeit és jólétét előremozdítani törekszik.

A közelgő tél nyomora készlet bennünket arra, hogy szükséglet szenvedő embertársainkon kitelhető módon segítsünk és eme tudatban vette kezébe a város előrelátó hatósága kellő időben a legnagyobb nyomor előtt álló munkás osztály ügyét.

Szalay Mátyás főkapitány a földmivelő munkásképző egyesület felosztása után azonnal jelentést tett Schmausz Endre volt főispánnál, aki az ő ismert egyszerűségével sietett a kormányhoz közbenjárni a munkásviszonyok szanálása végett.

Városunkban a tél folyamán 5—6000 mezei munkás áll teljesen munkanélkül és miként szocialista munkásvezérek maguk állítják, szívesen cserélnék fel a tétlenséget a munkával, ha erre mód és es alkalom nyujtatnék nekik.

A szocialista tanok nagyobb mérvű terjedésének helyein a kormány már régebben háziipari munkás telepeket létesített, amelyek ugy socialis, mint nemzetgazdasági szempontból a várokozón is fölül segítettek a munkás osztály bajain.

A mi hatóságunk is érintkezésbe lépett e munkástelepek szervezőjével Zabik László óverbázi népiskolai igazgatóval, aki késznek is nyilatkozott a helybeli munkástelep szervezésére.

A tanács javaslata szerint a város részéről csupán 1000 korona pénzbeli hozzájárulás és szükséges helyiség átengedése, fűtése és világítása kívántatik, amelylyel az első évben a háziipari munkás telep kiadásai fedeztetnének.

A telepen a munkások vessző, kaka, sás és cirokból fognak olyan ipari cikket előállítani, amelyekkel a helyi ipari forgalmat a legkevessebbel sem fogják csökkenteni.

Az első évben 50 munkást fog a telep foglalkoztatni és az előállított cikkek készítőiknek fognak átengedtetni. A következő évben azonban már állami segítséggel fog az ipartelep működni és ekkor már 150—200 munkás fog munkát kapni, 70—80 kr. napi munkabérral. A munkások száma évről évre fog ezen arányban szaporodni és a produktumok értékesítése egy e célra alapítandó szövetkezet útján fog eszközöltetni.

A szép és kiszámíthatlan előnyökkel járó akcióhoz bizonyára általános lelkesedéssel fog a törvényhatósági bizottság is hozzájárulni.

HIREK. TÁJÉKOZTATO.

Szabadkai közkönyvtár és muzeum. Nyitva szerdán és szombaton délután 3-tól 5-ig. Vasárnap délelőtt 9-től 12-ig.

Oktober 16. A szabadkai famunkások szakcsoportjának szüreti mulatsága a Szarvas féle vendéglőben.

November 6. és 20. Agarászversenyek. **Országos vásár.** Ujvidék, október 29, 30, 31-én, Ujzivacz október hó 24-én országos vásár.

Oktober 17. Szabadka város közgyűlése. **Oktober 29.** Bezeredy István, főispán installációja.

— **Terézbuca.** A Szent Teréz templom védszentjének szentelt napon, ma délelőtt 10 órakor ünnepélyes mise volt, a melyet Mamuzsics Félix kanonok plébános celebrált. A misén megjelent a város tisztviselői kara Biró Károly dr. polgármesternek az élén. Itt említjük meg, hogy a szokásos buca-lakoma helyett az egyház nemes szívű főpásztora a kath. népkonyhának 300, az izr. népkonyhának pedig 50 koronát adományozott.

— **Kinevezés.** A szabadkai törvényszék elnöke ifj. Szorády Györgyöt f. hó 15-ével rendes díjnyokra nevezte ki a helyb. törvszékhez.

— **A szerb király iskolatársai Szabadkán.** Ma este a Budapestről jövő gyorsvonattal utaztak keresztül Péter szerb király volt iskolatársai, akiket vendégekkül hívott meg királyi palotájába. A saint-cyri katonai akadémiá egykori növendékei, jelenleg részben aktív, részben nyugalmazott tisztjei a francia hadseregnek, néhány pernyi itt időzés után folytatták utjokat a szerbek fővárosa felé.

— **Közgyűlési póttárgyak.** A hétfői közgyűlés tárgysorozatába pótlólag még a következő tárgyak lettek felvéve: Tanács javaslata háziipari munkástelep létesítése tárgyában. Polgármester jelentése, mellyel betérjeszi az 1905—6. évi utadó javaslatot. Tanács javaslata a csapatkórház részére terület megvétele tárgyában.

— **Szanatoriumi hölgybizottság városunkban.** Amint értesülünk, a József főherceg Szanatórium Egyesület elhatározta, hogy az országban szanatoriumi hölgybizottsá-

gokat alakít. Jó forrásból arról értesülünk, hogy a bizottság városunkban is felkért több hölgyet a hölgybizottság szervezésére. A tagok az egyesület védnöke József kir. herceg aláírásával díszes oklevelet kapnak, melynek művészi rajzán egyik nagy festőművésznünk most dolgozik. Az egyesület elhatározta, hogy az első népszanatórium épületében elhelyezendő márványablán örökíti meg azoknak a lelkes hölgyeknek neveit, akik a nemzeti veszedelem ellen való küzdelemben a legnagyobb tevékenységet fejtették ki. A szanatórium hölgybizottság alakítása valóban szép, nemes és üdvös gondolat. És a derek egyesület valóban jól számítt, midőn a magyar hölgyvilágot keresi meg. Mert minden ügynek győznie kell, amelyet a magyar nő fölkaról. Szabadkán a következő hölgyek kaptak *Lukács* György békésmegyei főispántól, az egyesület elnökétől felkérő levelet: Birkássné Szuchich Adrienne, ifj. bajsai Vojnich Sándorné, Hidegh Árpádné, dr. Purgly Sándorné, özv. Váli Béláné, id. dr. Milkó Izidorné, Taussig Vilmosné Hartman Rafaelné, Lichtneckert Károlyné és Conen Vilmosné.

— **Esküvő.** *Tóth* Gyula királyhalmi szőlőbirtokos ma délután 4 órakor esküdtöt örök hűséget *Varga* Agnes kisasszonynak, *Varga* Károly a függetlenségi kör elnöke leányának.

— **Kinevezés.** A hivatalos lap mai száma hozza, hogy ő felsége dr. *Váli* Emil budapesti V. kerületi járásbírói albiró szabadkai földinket, ugyanazon járásbíróshoz járásbíróvá nevezte ki.

— **Tifusz járvány.** A tanács, ma foglalkozott a közegészségügyi bizottság tegnapi ülésén elfogadott javaslatával, s annak minden egyes pontját magáévá tette, a haladéktalan foganatosítást elrendelte. A VI. és VII. körben újabb eseteket jelentettek be.

— **Jóteköny adományok.** Az izr. nőegylet népkonyhája javára *Mamusich* Félix c. kanonok plébános ur 50 koronát, dr. *Majoros* Adolf ügyvéd ur 20 koronát és *Kramer* Károly ur egy fogadásból kifolyólag 10 koronát adományoztak. A népkonyha elnöksége e helyütt fejezi ki hálás köszönetét a nemesszívű jóttevőknek.

— **Orgonista választás.** Az izr. hitközség jelenlegi előljáróságának érdeme, hogy az izr. templomban is ezentul művészi orgonajátékban gyönyörködhetnek a hívek. Az előljáróság kérelmére ugyanis Gaál Ferenc nagynevű zenedei igazgatónk és Macák Manó tanár együttesen vállalkoztak a templomi énekhar orgonakisérétének ellátására.

— **Lakadalom helyett temetés.** Holnap, vasárnap délután tartották volna esküvőjüket Tóke Ádám és Salga Mátyás építész nővére. A vőlegény anyja, özv. *Tóke* Józsefné szül. *Winkler* Katalin is örömmel várta az esküvő napját, de nem érhetette meg. Tegnep este meghalt. Így azután elmarad az esküvő, mert vasárnap délután 4 órakor helyezik örök nyugalomra a megboldogultat.

— **A pálinka áldozata.** Horvácki Mihály V. köri napszámos tegnapi

este betért egyik zombori uti koresmába, ahol alaposan bepálírozott, aztán kiment az udvarra és lefeküdt a szalmakazal aljába. Álomból azonban nem volt ébredése, mert az elfogyasztott nagymennyiségű szeszörökre elaltatta. A ma megtartott boncolás alkalmával a halál okául szívizélhűdés lett megállapítva.

— **RENDKIVÜLI ÉRTEKES** ujdonság háziasszonyoknak és teázók részére a **Jamaicai Rumbouquet Compositiv**, mivel bárki készíthet magának házilag a legegyszerűbb uton igen finom **Jamaica Rumot**. 1 üveg ára utasítással ellátva 1—1½ liter Jamaica rum készítéséhez 60 fillér. A legfinomabb **Teának** van elismerve az egész világon a **POPOFF**-féle orosz karaván tea. Ugyazintén valódi **Angol Rumok és Teák, Franczi likőrök és likőreszencziák** kaphatók droguisnál: **Zalán Béla Szabadkán.**

— **Tombola.** Holnap vasárnap este megkezdődnek a Spitzer-féle vendéglő helyiségében is a tombola estélyek. Már mult téli idényben valószínűs nevezetességre tettek szert a Spitzer féle tombola estélyek, melyhez hasonló vendéglői szórakozásban eddig még nem volt része a szórakozni óhajló közönségnek. Most még fokozottabb az érdeklődés a szinte családias jellegűvé vált vasárnapi szórakozás iránt. A szép és értékes nyereménytárgyak egész nap láthatók a vendéglő helyiségében.

A háború.

A háborúra vonatkozólag ma a következő táviratok érkeztek a fővárosba:

London, okt. 15.

A Reuter ügynökségnek Kuropatkin tábornok seregénél lévő tudósítója jelentí folytatólag: Délelőtt 11 órakor a küzdelem még hevesebb volt, mint az előző napon. Sűrű csapatok, melyek a harcélben keletkezett hézagot töltötték ki, megnehezítették a hadműveletekben beállt változások felismerését, a melyek délben kezdődtek. A japánok azonban mégis mindjárt észrevették a visszavonulásra nézve tett intézkedéseket. 2 óra 20 perckor a hadsereg megkezdte a Sak folyó felé való visszavonulást északi irányban. Négy óra 15 perckor megtöltötte a vasutat és a pályaudvart a visszavonuló sereg. A japánok heves ellentámadást intéztek dél és délnyugat felé. Ama vonatnak, a mely az utolsó katonákat akarta összegyűjteni, minden kísérletét fel kellett hagynia az északi irányba való elindulásra. A Vörös Kereszt egylet egészségügyi csapata Sziulincuban egész nap működött. A vonatok több megrakott kocsit hoztak vissza sebesültekkel. Sziulincut éjjelig tartották, míg az összes podgyaszt és minden sebesültet el nem szállítottak. Itt a liao-jiangival ellenkező taktikát alkalmazták. A japánok a Liao-jiang folyó mellett fölfelé nyomultak, mintha a jobb orosz szárnyat akarnák megkerülni. A japánok átlépték a Hunhó folyót. A vonal, a melyen az ellenséges haderők egymással érintkezésben állnak, nyugat felől Pankiutajtól, kelet felé Huanlipóig terjed.

Mukden, okt. 15.

A harcot hajnalhasadáskor ismét megkezdtek, A heves ágyuzástól zörögnek az ablakok Mukdenben.

TAVIRATOK.

Járvány egy internátusban.

Kaposvár, okt. 15. Vörheny járvány uralkodik Kaposvárott, amely különösen a vasuti internátusban veszedelmes arányokat öltött. Sárközy alispán a vármegyei és városi főorvosok kezdeményezésére intézkedett, hogy az internátust zárják be. Az iskolába bejárt tanulók most a városi iskolába járnak tanulni.

Agyon rugdosott asszony.

Nagyvárad, okt. 15. Sarkadon tegnap meghalt Ajtók Istvánné, a ki a megelőző éjszaka egy koraszülött gyermeket szült. Az asszony hirtelen gyanus halála — érthető gyanut keltett s az orvosi vizsgálat megállapította, hogy az asszonyt súlyosan megverték. Nyomozás folyamán aztán kiderült, hogy az áldott állapotban lévő asszonyt ittas legények durva csufolkodással támadták meg s miköz védekezett az otromba támadás ellen, megrugdosták. A bűnügyi vizsgálatot megindították.

A szász király meghalt.

Budapest, okt. 15. Drezdából érkezik a távirati hír, hogy György szász király az elmúlt éjjel éjfél után 2 órakor Pilnitzben meghalt. Ma reggel az egész városban a gyászlobogókat kitűzték. A királyi család ott volt a haldokló ágya körül. A halálesetről királyunkat még az éjjel táviratilag értesítették.

Lotz Károly halálához.

Budapest, okt. 15. Az elhunyt festőművésznék a Mücsarnok kupolacsarnokában felállított ravatalát ma reggel 9 órakor nyitották meg a nagyközönség számára. Tömérdek nézője akadt a díszes, impozáns ravatalnak, tíz óráig ezernél többen látogatták meg. Tíz óra után egymásután megjelentek a fővárosi polgári és középiskolák növendékei a tanáraik vezetése mellett és elhelyezték a koszorúikat. A ravatal melletti kis szoba ma délelőtt már megtelt illatos, színes koszorúkkal, alig van előkelő név Magyarországon, amelyik ne küldte volna el megemlékezését a nagy halott ravatalához.

Külön koszorút küldött a rajztanárképző-intézet, az állami ipariskola, az Opera, a képviselőház, a székesfőváros, Vidékről is tömérdek koszorú érkezett.

SZINHÁZ.

Színházunk jövője.

Ma délután 5 órakor járt le a szabadkai színház három éves bérletére kiírt pályázat határideje. Az eredmény mondhatni sajnálatos. Mindösze két pályázó akadt, *Pesti* László Lajos, az eddigi színigazgató és *Szalkai* Lajos az erdélyrészi színikerület igazgatója. El voltunk készülve már eleve erre az eshetőségre és ezt tekintetbe véve mondtuk el véleményünket színházunk jövőjére vonatkozólag. Az utóbbi értesüléseink alapján most még csak annyit fűzünk az eddigiekhez, hogy több vidéki színigazgató pályázott volna a szabadkai színházért, de részben az előző években tapasztalt pártolás hiány visszariasztotta őket. Akik azonban színházunk sorsát szívükön viselik bizonyára így is megtalálják a ki vezető utat.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Esküdtszéki tárgyalások. A szabadkai törvényszék, mint esküdt-bíróság 1904. évi október hó 17-től 24-ig a következő bűnügyeket tárgyalja: október 17-én Greiner Ferenc halált okozó testi sértés; okt. 18-án Radonits Tanasia halált okozó testi sértés; okt. 2-án Mészáros Csiha József gyilkosság; okt. 22-én Friedrich Jakab gyújtogatás büntette; okt. 24-én Csesznek Mihály és társai gyilkosság büntette.

REGÉNY CSARNOK.

A LEÁNY-VOJVODA.

Irta: Dugovich Imre. 44.

Ezzel intett Cvetkónak, s a két janicsártól kísérve indult a pasa palotája felé. A két janicsár és Cvetkó kint maradtak a palotát kerítő falnál, Radin pedig a pasa elé sietett. A pasa öreg szolgája előtt már nem titkolhatta izgatottságát.

— Rosz hirt hozhattál, szólott hozzá az öreg. Meglátszik rajtad.

— Rosszat, öreg. Sies a bejelentéssel.

— A másik percben már ott állt a márvány teremben Jabelkarov előtt. A pasának ideje sem volt arra, hogy kérdést intézzon a vojvodához. Radin az izgatottság hangján kezdett beszélni.

— Vitéz pasa. Nagyon rossz hirt hozott egyik bizalmas emberem. Légy elkészülve a legrosszabbra. Dobra hajdukjai elfogták carigradi követeidet.

A pasa szemei megüvegesedtek a dühtől. A kezei ökölbe szorultak, a teste megrendült, a karjait önkénytelenül emelte föl, mintha Radinra akart volna sujtani, egyet lépett Radin felé, s a melléből rekedten tört elő egyetlen szó, amibe dühét ontotta:

— Kutya.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő:

DUGOVICH IMRE.

Laptulajdonosok: A Z ALAPÍTÓK

Szerkesztőségi és kiadóhivatali telefon szám: 62.

Ügynökök

felvételnek igen kedvező feltételek mellett

Erzsébet sanatorium sorsjegy

részlejtetés melletti elárúsításra.

FUCHS H. váltóháza, Budapest, IV., Kecskeméti-u. 1.

Tüzeset

rongált de még használható áruk

mélyen leszállított árakban

az üzletem előtti fabódében

még csak néhány napig délelőttönkint

eladatnak. BAUER JOSEFA.

17743 és 20628/904. szám.

Hirdetmény.

Szabadka szab. kir. város tanácsa ezennel közhírré teszi, hogy a város közönsége tulajdonát képező a szabadkai 7229 sz. betétben 22893 hr. szám alatt a szebesicsi iskola mellett levő 1975 n. ölnyi föld és a III. kör Zászlós utca és Bercsenyi utca sarkán lévő üres házhely *f. évi október hó 31-én délelőtt 10 órakor* a gazdasági ügyosztályban nyilvános szóbeli árverés útján örökáron el fognak adni.

Vevők tartoznak a vételár biztosítására a leütött összeg 10%-át bányatpénz fejében az árverező bizottság kezeihez lefizetni.

Egyébb árverési feltételek a gazdasági ügyosztályban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Szabadkán, 1904. évi október hó 14-én.

A városi tanács.

21852/904. szám.

Hirdetmény.

Szabadka szab. kir. város tanácsa ezennel közhírré teszi, hogy a város közönsége tulajdonát képező Tompa körösi IV. ny. 226_{400/2000} n. lánccs gyepföld a mely az 1904/905 gazd. évre ugarnak lett hagyva *f. évi október hó 22-én délelőtt 9 órakor* a helyszínén nyilvános szóbeli árverés útján 25 évre haszonbérbe fog adni.

Haszonbérlet tartoznak a haszonbér felét óvadékképpen azonnal a helyszínén fizetni.

Egyébb árverési feltételek a gazdasági ügyosztályban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Szabadkán, 1904. évi október hó 6-án.

A városi tanács.

Kertrendezés szezonja!

A nagybecsű közönség becses tudomására hozom, hogy a mai korszak igényeinek megfelelő pompás kivitelű

villák, udvari kertek s nagyobbszabású

parkirozásokat

terv, rajz szerint méltányos árban készítek. Nemkülönböztetve élő és műkoszorusok, sírcsokrok

1 koronától feljebb

pompás kivitelben, gyorsan és pontosan expediatatnak.

Valamint különféle eszerép és virágzó növényeim, szép keresztcses fenyőfáim kertek alakításához.

Vágó György, kereskedelmi műkertész

Telepem dr. Purgly-féle kert, az új gyermek menhely áttellenében van.

alkalmával

22113/904.

Faeladási hirdetmény.

Szabadka szab. kir. város tanácsa ezennel közhírré teszi, hogy a város közönsége tulajdonát képező, a város erdeiben termelt tűzifaneműk alább megjelölt időben és helyeken azonnali készpénz fizetés mellett nyilvános árverés útján el fognak adni u. m.

F. évi október hó 18., 19. és 20-án reggel 8 órakor a tölgyfási faraktáron:

Ocska akác szerszámfa 11 rakás, ócska kőris szerszámfa 1 rakás, akác rudfa 1 rakás, I. osztályu akác hasáb 498 ü. köbméter, II. osztályu akác gyökeres hasáb 1276 ü. köbméter, kőris hasábfa 146 ü. köbméter, nyár hasábfa 200 ü. köbméter, akác dorongfa (gömbfa) 1370 ü. köbméter, kőris dorongfa (gömbfa) 72 ü. köbméter, akác ágfa 218 ü. köbméter, akác rózse 15900 kéve, nyár rózse 1680 kéve, nyár tönk 3 darab.

F. évi október hó 21-én reggeli 8 órakor a radonovácsi faraktáron:

Ocska szerszámfa 8 rakás, akác rudfa 1/4 rakás, nyár hasáb 100 ü. köbméter, akác rózse 5330 kéve, nyár rózse 40 kéve, akác tuskó 1 kéve

Ugyanaznap a körösi erdei fa raktáron: Akác rudfa 3 rakás, kőris rudfa 2 rakás, fenyő rudfa 3 rakás, akác rózse 500 kéve, kőris rózse 4500 kéve, fenyő rózse 430 kéve.

F. évi október hó 22-én reggeli 8 órakor a hajdújársi faraktáron:

I. oszt. akác hasáb 125 ü. köbméter, II. oszt. akác hasáb gyökeres 200 ü. köbméter, nyár hasáb 200 ü. köbméter, akác dorong 1 méteres, gömb 232 ü. köbméter, akác dorong 2 méteres, gömb 136 ü. köbméter, akác dorong gyökeres 2 méteres 41 ü. köbméter, akác ág gyökeres 2 méteres 86 ü. köbméter, akác rózse 5350 kéve, nyár tönk 20 darab, nyár tuskó 40 rakás, nyár rózse törmelék 3 rakás, nyár gyökér törmelék 2 rakás

F. évi október hó 24-én reggeli 8 órakor a deszkási faraktáron:

Ocska akác szerszámfa 1 darab, ócska szőlő káró 350 darab, nyár hasáb 300 ü. köbméter, akác rózse 4300 kéve, nyár rózse 2000 kéve, nyár tönk 10 darab.

F. évi október hó 25-én reggeli fel 9 órakor a sáskalaposi faraktáron:

Nyár rudfa 1 rakás, nyár hasáb 200 ü. köbméter, akác rózse 1750 kéve, nyár rózse 4000 kéve, nyár tönk 18 darab.

F. évi október hó 26-án reggeli 9 órakor a zsiroskúti faraktáron:

Nyár rudfa 3/4 rakás, nyár rózse 2070 kéve

Ugyanaznap a zsdralói faraktáron: Nyár rudfa 3 rakás, nyár rózse 4000 kéve, nyár tönk 4 darab.

Ugyanaznap a földi járási faraktáron: Akác rózse 1790 kéve, nyár rózse 1500 kéve, nyár tönk 5 darab.

F. évi október hó 27-én reggeli fél 9 órakor a tavankúti faraktáron:

Nyár hasáb 100 ü. köbméter, nyár rózse 1000 kéve, rózse törmelék 2 rakás.

F. évi október hó 28-án reggeli fél 9 órakor a esikeri faraktáron:

Akác szerszámfa 2 darab, akác hasáb 8 ü. köbméter, nyár hasáb 600 ü. köbméter, nyár rózse 1260 kéve.

Kiküldési árak:

Akác hasábfa 20 kor, akác dorongfa gömb 20 kor, akác ágfa 14 kor., akác gyökeres hasáb 14 kor., nyár hasáb 14 kor., kőris hasáb 24 kor., kőris dorongfa gömb 20 korona

Az összes eladott famennyiség 6 hét alatt okvetlen elszállítandó

Kelt Szabadkán, 1904. évi október hó 10-én.

A városi tanács.

! BIZTOS SIKER!
Tessék próbát tenni

Eddig még nem létezett a legjobb és legbiztosabb szor

lábizzadás ellen.

Ára 1 kor 20 fill.

Kapható egyedül a készletébenél KRNYAJSKY PUSKÁS DUSÁN Szabadkán.

Lichtneekert-féle ház a vasútállomással szemben és DERTÜL JÁNOS műköszörűsnél Kazinczy-utca.

Kiváló szerencse
Töröknél!

Felülmulhatatlanul

kedvez főarudánknak a szerencse. Rövid idő alatt 17 millió korona nyereségnél többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek, köztük a

legnagyobb nyereseményeket

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydusabb osztály-sorsjátékában vegyen részt. — A most következő magy. kir. szabadalmazott 15. osztály-sorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre

55.000 pénznyeremény

jut és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 kor.-t

sorsoltunk ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeresemény a legszerencsésebb esetben

1,000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeremény 400.000, 1 a 200.000, 2 a 100.000, 1 a 90.000, 2 a 80.000, 1 a 70.000, 2 a 60.000, 1 a 50.000, 1 a 40.000, 5 a 30.000, 3 a 25.000, 8 a 20.000, 8 a 15.000, 36 a 10.000 korona és még sok egyéb; összesen 55.000, nyeremény és jutalom 14.459.000 kor. összegben.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

1/8 erdei sorsjegy frt —.75 vagy K 1.50;
1/4 " " " 1.50 " " 3.—;
1/2 " " " 3.— " " 6.—;
1/1 " " " 6.— " " 12.—.

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előletes beküldése ellenében küldjük.

Hivatalos tervezetet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

f. évi október hó 24-ig

bizalommal hozzánk beküldeni

Török A. és Tsa

bankháza BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték üzlete.

Főarudánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körut 46/a.

I. fiók: Váci-körut 4/a.

II. fiók: Múzeum-körut 11/a.

III. fiók: Erzsébet-körut 54/a.

Rendelőlevél levágandó.

TÖRÖK A. ÉS TÁRSA
BANKHÁZA BUDAPEST.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget.....korona összegben

utánvételezni kérem

póstautalványnyal küldöm mellékelem bankjegyekben (bélyegekbén).

A nem tetsző törlendő.

Pontos ezim:

A megrendelések kívánatra házhoz küldetnek.

Hegedüs Bálint fia Ferencz
mokrini gőzmalmának lisztraktára
Szabadka, Deák-utca Vermes-féle ház.

Ajánlja legjobb minőségű, saját őrlésű
fehér és kenyér lisztjeit, továbbá
saját készítésű tojasos tarhonyát,

valamint a mai kor igényeinek megfelelő jól berendezett fűszer- és terményáru üzletét, ahol minden e szakmába vágó cikkek a legjutányosabb árban és pontos kiszolgálás mellett kaphatók. A n. é. közönség szíves pártfogását kérve

Hegedüs Bálint fia Ferencz.

Naponta friss házi kenyér kapható.

A megrendelések kívánatra házhoz küldetnek.

Mindenütt és minden gyógyszerárban kapható. Ugy a házból mint utazásnál nélkülözhetetlen szer a

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA
mindenütt ismeretes.

Hatásos emésztési zavaroknál és mellékjelenségeinél mint felbűtögés, gyomorégés, hurutnál, székrekedésnél, étvágytalanság gyengeségnél, torokgyulladás, felfúvódásoknál, továbbá mint göres és köhögés, csillapító és kitűnő nyálkaoldó, vér és vese tisztító szer.

Legkisebb rendelés postán 12 kis, vagy 6 nagy üveg bérmentve netto 15 korona.

Kicsinyben 1 kis üveg 30 és nagy 60 fillér.

Vigyázzunk az egyedüli és törvényes zöld apáca védjegyre „Ich dien.”

Ezen védjegy utánzása és forgalomba hozatala, vagy eladása törvényileg meg nem engedett, tehát nem szabadalmazott balzsamnak bírónak büntetettik.

Thierry A. gyógyszerész CENTIFOLIA-KENŐCSE

fádalom csillapító, puhító, oldódó, húzó stb. szer. Legkisebb küldemény 2 tégely 3.60 korona bérmentve. Egy tégely vételnél a lerakathoz 1.20 kor. Központi fióklerakatok Budapesten: Török József, dr. Leo és J. Egger, Lugoson: Vértes. Közvetlen megrendelések így címezendők:

Schutzengel Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei

Rohitsch Sauerbrunn.

Ha az összeg előre beküldetik, akkor egy nappal előbb lehet küldeni, mint átvételénél és ilyenkor nagyobb utóvételi költségek is vannak, nagyon ajánlatos tehát az összeget rögtön beküldeni, a postautalvány szelvényén a megrendelést megadni, a pontos cím megjelölésével

HALLATLAN KEDVEZMÉNY

Pártos Hermannál;

főter, Farkas J. fűszerkereskedővel szemben, fiakkeresek megállóhelye.

Bármily óra rendes javítása 2 évi jótállás mellett 75 kr.

Egy óra üveg frt —.10

Egy pontosan járó ébresztő óra 1.50

Valódi nickel zsebórák 3 frttól feljebb

Kétfedelű ezüst zsebórák 5.50 feljebb

Valódi tajték pipák 1.50 feljebb. Javító műhely aranyműves és ékszer munkákban.

JAVÍTÁSOK GYORSAN ES PONTOSAN KÉSZÍTETNEK.

Photo-email képek készítése arany-, ezüst- és dublé keretben Mindenféle ékszer munkák ujjonnan elkészítése jutányosan.

Inga óra 4 frttól feljebb

Arany gyűrűk 2 frttól feljebb

Arany függők 1 frttól feljebb

különféle árban.

Butor kiárusítás!

Családi okok miatt a raktáron levő
saját műhelyemben készült

hálószoba, ebédlő, szalon-
garnitúrák és kárpitosárak

minden elfogadható áron eladatnak

SIPOS KÁROLY BUTORÁRUHÁZA
SZABADKA.

Kazinczy-utca.

Törlesztéses kölcsönt

$3\frac{1}{2}$ — $4\frac{0}{10}$ — $4\frac{0}{12}$ alapon földbirtokokra
és házakra a reális érték esetleg $3\frac{3}{4}$
értékére gyorsan eszközöl

HOFFMANN JAKAB

bankbizományi pénzügyletek lebonyolítási ügynöksége
BUDAPEST, Teréz-körút A/1.

Magyarország legrégebb
bélyegző gyára
az első magy.
ruggyanta bélyegzőgyár
és véső intézet
BUDAPEST, VI. Váci-körút 17/B.
Jutányos ára!

Pontos kiszolgálás! Árjegyzék ingyen! Viszontelárusítók kerestetnek!

SZILVASSY FERENCZ

zongora készítő Szabadkán
és hangoló

I. kör, Damjanich-utca 97

Elvállal hangolásokat és
minden e szakmába vágó munkákat
pontosan és jutányosan.

Meghívásra vidékre is megy.

Zongorák rövidítését elvállalja

Schicht-szappan

„szarvas”

vagy

„kulcs”

Jeggyel

legjobb, legkladósabb s ennél fogva
legolcsóbb szappan. — Minden
káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy !!
minden darab szappan a „Schicht” névvel és
a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

Egy jó karban levő

zongora

jutányos árban

azonnal eladó

esetleg bérbeadó.

Czím a kiadóban.